

๑. ความก้าวหน้ายุทธศาสตร์ชาติและการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๑ การดำเนินการปรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมาการยุทธศาสตร์ชาติ มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบหลักการ แนวทางและการดำเนินการปรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้มีการปรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Ways) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกหรือบริบทของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งยังคง “เป้าหมาย” (End) ตามยุทธศาสตร์ชาติไว้เช่นเดิม โดยมีแนวทางการปรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเฉพาะเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยที่อาจไม่ส่งผลต่อเป้าหมายระดับประเด็น ปรับปรุงตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาให้มีความเหมาะสม และสะท้อนการบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง โดย สศช. จะเสนอคณะรัฐมนตรีก่อนดำเนินการปรับปรุงแผนแม่บทฯ ตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ คาดว่าจะบังคับใช้แผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุงภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๕

๑.๒ การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) คณะกรรมาการยุทธศาสตร์ชาติมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ซึ่งเป็นแผนระดับที่ ๒ ที่ระบุทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมเฉพาะประเด็นการพัฒนาประเทศที่มีลำดับความสำคัญสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทย “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย ๑๓ หมวดหมาย ภายใต้ ๔ มิติการพัฒนา ดังนี้ (๑) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย (๖ หมวดหมาย) (๒) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม (๓) หมวดหมาย (๓) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) หมวดหมาย) และ (๔) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ (๒) หมวดหมาย) ทั้งนี้ สศช. จะเสนอ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ตามขั้นตอนต่อไปและคาดว่าจะประกาศใช้ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๕

๑.๓ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) คณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คจพ.) มีมติเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ดังนี้

๑.๓.๑ รับทราบความคืบหน้าการดำเนินงานตามแนวทางการขับเคลื่อนการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยปี ๒๕๖๕ มีกลุ่มคนเป้าหมายของระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) จำนวน ๑,๐๒๕,๗๘๒ คน เพิ่มขึ้นจำนวน ๔๒,๔๖๖ คน จากปี ๒๕๖๒ ที่มีจำนวน ๙๘๓,๓๑๖ คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

๑.๓.๒ เห็นชอบเมนูแก่งจน ที่จำแนกตาม ๓ ชั้นการพัฒนา ได้แก่ อยู่รอด พอเพียง และยั่งยืน และ ๕ มิติความขัดสน ประกอบด้วย (๑) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (๒) การศึกษาและทักษะที่จำเป็น (๓) สถานะทางสุขภาพ (๔) คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และ (๕) การเข้าถึงบริการ ความช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งเมนูแก่งจนจะมีข้อมูลแนวทาง มาตรการ และการดำเนินการ ให้ ศจพ. ทุกระดับนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยแบบพุ่งเป้าในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓.๓ มอบหมายหน่วยงานเจ้าภาพหลัก ๕ มิติ ได้แก่ (๑) มิติสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) (๒) มิติความเป็นอยู่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกระทรวงมหาดไทย (มท.) (๓) มิติการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) (๔) มิติรายได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน มท. ศธ. กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงการคลัง (๕) มิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ พม.

ทั้งนี้ หน่วยงานเจ้าภาพหลักจะต้องดำเนินการร่วมกับ ศจพ. ทุกระดับและทีมปฏิบัติการจัดทำโครงการ/การดำเนินการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP และเมนูแก้จน เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำโครงการฯ

๒. ความก้าวหน้าแผนการปฏิรูปประเทศ

การรายงานความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สศช. อยู่ระหว่างจัดทำรายงานความคืบหน้าฯ รอบเดือนตุลาคมถึง ธันวาคม ๒๕๖๔ เพื่อรายงานการดำเนินงานของกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๖๒ กิจกรรม และสถานะการจัดทำ/ปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๔๕ ฉบับ เพื่อแสดงความก้าวหน้าในการดำเนินงานและประเด็นปัญหา รวมทั้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลในการกำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินการได้อย่างทันการณ์ และแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด โดยมีตัวอย่าง เช่น ความคืบหน้าการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขรวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ ดำเนินการแล้วเสร็จในเป้าหมายย่อยที่ ๑ โดย สธ. ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขและมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจครบทั้ง ๗๖ จังหวัด เพื่อเป็นกลไกบริหารสถานการณ์แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ส่วนเป้าหมายย่อยที่ ๒ ที่มีการดำเนินการล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ สธ. และหน่วยงานร่วมดำเนินการจำเป็นต้องเร่งจัดทำร่างแผนบูรณาการเพื่อยกระดับศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานและแผนปรับปรุงโครงสร้าง ความมั่นคงด้านสุขภาพและการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕ ให้แล้วเสร็จ เพื่อเสนอคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและคณะรัฐมนตรีภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓. การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๔* และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รับทราบรายงานดังกล่าวด้วยแล้ว โดยนายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการให้มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการดำเนินการสู่การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องกฎหมายและกระบวนการที่มีความล่าสมัย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและเร่งรัดดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้มีความทันสมัย

๔. การสร้างการตระหนักรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ สศช. ได้เผยแพร่คู่มือการจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติและคู่มือการจัดทำแผนระดับที่ ๓ ผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดทำโครงการ/การดำเนินงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์และยกระดับการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ของเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๕. ประเด็นที่ควรเร่งรัดเพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในการประชุม ศจพ. เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายนโยบายการขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือในการชี้เป้าการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า และเร่งศึกษาทำความเข้าใจวิธีการใช้งานระบบ TPMAP เมนูแก้จน และหลักการจัดทำโครงการในการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้น

การดำเนินการที่มีอยู่ให้สอดคล้องกันตาม ๓ ขั้นตอน การพัฒนา มิติความชัดเจน และภูมิสังคมในพื้นที่ รวมทั้งให้หน่วยงานเร่งปรับปรุงข้อจำกัดเรื่องกฎหมายและกฎระเบียบและดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับระบบ TPMAP เพื่อให้เป็นระบบหลักในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบพุ่งเป้า

๖. นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการให้ สศช. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศที่เป็นรูปธรรมให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันต่อไป

* คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕) รับทราบความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ณ เดือนมกราคม ๒๕๖๕ ซึ่งมีรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๔ รวมอยู่ด้วย

๓. เรื่อง รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๔

คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๔ และรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓ ที่ให้ ทส. รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในปีก่อนหน้า ทั้งนี้ กก.วล. ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบร่างรายงานดังกล่าวทั้ง ๒ ฉบับแล้ว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการนำเสนอภาพรวมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สถานการณ์และการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลกและภูมิภาค ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศที่นำไปบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๗๒,๓๘๑.๘๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๙ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา จำนวน ๑๑ สาขา โดยในช่วงปี ๒๕๖๓-เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ มีสาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นจำนวน ๙ สาขา ได้แก่ ๑) ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน มีการนำเข้าวัตถุดิบทรายทางการเกษตรลดลงและการนำเข้าปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ๒) ทรัพยากรแร่ ปริมาณการผลิต การใช้ และการส่งออกแร่ลดลงแต่มีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ๓) พลังงาน มีการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนลดลง ๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า พื้นที่ป่าไม้ค่อนข้างคงที่ พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มขึ้นและจำนวนจุดความร้อนสะสมลดลง ๕) ทรัพยากรน้ำ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งประเทศเพิ่มขึ้น ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปีเพิ่มขึ้น ปริมาณน้ำบาดาลไม่มีการเปลี่ยนแปลง และคุณภาพน้ำบาดาลทั่วไปมีคุณภาพดี ๖) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงและพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๗) ความหลากหลายทางชีวภาพ พบสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ของโลกในประเทศไทย ได้แก่ พืช ๗ ชนิด สัตว์ ๒ ชนิด และจุลินทรีย์ ๑๒ ชนิด ๘) สิ่งแวดล้อมชุมชน ในกรุงเทพมหานครมีชุมชนแออัดลดลงและมีพื้นที่สีเขียวต่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น และ ๙) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม โดยมีกลุ่มป่าแก่งกระจานได้รับการบรรจุเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ และสาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ควรเฝ้าติดตาม จำนวน ๒ สาขา ได้แก่ ๑) สถานการณ์มลพิษ พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนลดลง แต่มีขยะพลาสติกเพิ่มขึ้นจากการสั่งสินค้าและอาหารผ่านทางระบบออนไลน์

ขณะที่ปริมาณมลพิษยึดติดเชื้อในระยะเวลาครึ่งปีแรกของปี ๒๕๖๔ เพิ่มขึ้น และค่าเฉลี่ยรายปีฝุ่นละออง PM₁₀ และ PM_{2.5} ทั้งประเทศลดลง แต่ในภาคเหนือมีแนวโน้มสถานการณ์หมอกควันรุนแรงขึ้น มีสาเหตุจากสภาพอากาศแห้งแล้งยาวนานและเกิดไฟป่าได้ง่าย และ ๒) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ พบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีของประเทศสูงกว่าค่าปกติ ๐.๙ องศาเซลเซียส และระดับน้ำทะเลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

๑.๒ ประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้แก่

๑.๒.๑ การนำขยะไปผลิตกระแสไฟฟ้า ได้คัดเลือกเทศบาลตำบลบ้านคลองจังหวัดพิษณุโลก เป็นพื้นที่กรณีศึกษาในการคัดแยกขยะชุมชน รวบรวมและเก็บขนเพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพเป็นขยะเชื้อเพลิง ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าเข้าสู่ระบบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทำให้เทศบาลมีการจัดการขยะที่ดีและเป็นต้นแบบให้แก่พื้นที่อื่น ๆ

๑.๒.๒ การบริหารจัดการน้ำ ได้คัดเลือกบ้านธารมะยม อำเภอแม่วังค์จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและเคยประสบปัญหาน้ำแล้ง เนื่องจากพื้นที่ป่าต้นน้ำถูกทำลายจากไฟไหม้ป่าเป็นประจำ เป็นพื้นที่กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือกันฟื้นฟูพื้นที่ป่าด้วยการปลูกต้นไม้ สร้างฝายชะลอน้ำ ทำแนวกันไฟ และร่วมกันดับไฟป่า จนทำให้ป่าไม้กลับมาสภาพสมบูรณ์และพื้นที่ป่าสามารถกักเก็บน้ำได้ ชุมชนมีน้ำใช้อุปโภคและบริโภคตลอดทั้งปี

๑.๒.๓ การจัดการมลพิษยึดติดเชื้อจากเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ได้คัดเลือกเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่กรณีศึกษาแนวทางการจัดการมลพิษยึดติดเชื้อฯ ที่มีประสิทธิภาพ โดยเทศบาลได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุขในพื้นที่สร้างความร่วมมือกับประชาชนในการป้องกันโรคและจัดการมลพิษยึดติดเชื้อฯ ที่ถูกหลักสุขาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้เป็นอย่างดี

๑.๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขาและประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้มีการวิเคราะห์และคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระยะสั้น (๑-๒ ปี) ได้แก่

ประเด็น	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
๑) การจัดการขยะพลาสติกและพลาสติกทะเล	ควรประชาสัมพันธ์สร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนลดการใช้พลาสติก คัดแยกขยะพลาสติกตั้งแต่ต้นทางและนำกลับไปใช้ใหม่และการจัดการขยะพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งอย่างเหมาะสม รวมทั้งป้องกันไม่ให้ขยะบนบกไหลลงสู่ทะเล การติดตั้งทุ่นกักขยะพลาสติกบริเวณปากแม่น้ำหรือขยะจากการประกอบการท่องเที่ยวและประมงปล่อยทิ้งลงทะเล อาจทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในทะเลได้	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม - กรมควบคุมมลพิษ - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒) การจัดการมลพิษยึดติดเชื้อโควิด-๑๙	ควรให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๔ [เรื่องการแก้ไขปัญหายึดติดเชื้อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในระยะเร่งด่วน] เพื่อให้	- กรมควบคุมมลพิษ - กรมอนามัย - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ประเด็น...

ประเด็น	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
	อปท. สามารถนำมูลฝอยติดเชื้อตกค้างไปเผาทำลายที่โรงงานอุตสาหกรรมและโรงงานผลิตไฟฟ้าได้	
๓) การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม	ประสานความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนพร้อมนำหลักนิเวศศาสตร์และรัฐศาสตร์เชิงพื้นที่บนหลักการสร้างสมดุลด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นแนวทางในการฟื้นฟูคุ้มครองและอนุรักษ์ให้พื้นที่และต่อเนื่อง	- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - กรมป่าไม้ - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) - กรมศิลปากร - กรมควบคุมมลพิษ - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระยะยาว (๓-๑๐ ปี) ได้แก่

ประเด็น	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
๑) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน	ควรส่งเสริมให้เกิดเป็นสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การทำเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดภัย มีกระบวนการผลิตตามแนวทางอุตสาหกรรมสีเขียวและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ การบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานหมุนเวียน การเผยแพร่ ความรู้ด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนให้กับประชาชน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวให้นักเรียนและนักศึกษา	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม - สผ. - กรมควบคุมมลพิษ - สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร - สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน - สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา - สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเดิม) - กรมประชาสัมพันธ์ - สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ประเด็น	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
		- กรมโรงงานอุตสาหกรรม - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - หอการค้าไทย
๒) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	- ควรกำหนดมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานด้วยการเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนมากขึ้น - ควรส่งเสริมการขนส่งที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการใช้นยานยนต์ไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น - ควรเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักรในกระบวนการผลิตในภาคการเกษตร - ควรลดการเผาเศษวัสดุทางการเกษตรและใส่ปุ๋ยตามความเหมาะสมของดินและความต้องการของพืช รวมทั้งลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการปลูกต้นไม้และป่าชายเลน	- สผ. - องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (มหาชน) - สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร - สนช. - พพ. - สวทช. - สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - กรมป่าไม้ - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - หอการค้าไทย
๓) การใช้ทรัพยากรให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ	ควรมีการจัดการที่ดีเพื่อป้องกันการรั่วไหลของโลหะหนักที่ปนอยู่ร่วไหลสู่สิ่งแวดล้อม ด้วยการเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบให้แก่ผู้ผลิตเป็นผู้เก็บรวบรวมและขนส่งขยะอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถนำไปคัดแยกรีไซเคิล และนำกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตซ้ำ รวมถึงมีการจัดการอย่างถูกวิธี ไม่เกิดมลพิษตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน	- กรมควบคุมมลพิษ - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม - สวทช. - กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒. รายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงาน

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑ ผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ จำนวน ๙๑ ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๗๑ หน่วยงาน ได้มีการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องจำนวน ๓๒๒ โครงการ สามารถแบ่งกลุ่มการดำเนินงานออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านกฎหมายและนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ เช่น

(๑) ด้านกฎหมายและนโยบาย	(๒) ด้านการบริหารจัดการ	(๓) ด้านการสนับสนุน
ข้อเสนอแนะ (ทรัพยากรดินและการใช้ดิน) : ปรับปรุงเครื่องมือทางผังเมือง จัดให้มีการวางผังเมืองในทุกระดับโดยเน้นขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำในการกำหนดการใช้ที่ดินและการมีแผนการใช้ที่ดินที่เน้นความสำคัญของระบบนิเวศและศักยภาพของที่ดิน ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทและปัญหาผลกระทบภายนอกระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ		
กรมโยธาธิการและผังเมืองได้วางนโยบายระดับประเทศ วางและจัดทำผังนโยบายระดับภาควางและจัดทำผังเมือง รวมเมือง/ชุมชน และผังเมืองรวมจังหวัดเพื่อกำหนดกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ วางผังภาคให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาเมืองหรือชนบท	กรมที่ดิน ได้บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อให้ราษฎรได้เข้าอยู่อาศัยในที่ดินของรัฐโดยถูกต้องมีความมั่นคงในการถือครองที่ดินส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการประกอบกิจการในที่ดิน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และลดข้อพิพาทระหว่างรัฐกับราษฎร เกี่ยวกับสิทธิการครอบครองที่ดินของรัฐ และการรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญ สำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เพื่อการจัดที่ดิน	กรมโยธาธิการและผังเมืองได้วางผังระบายน้ำจังหวัดใน ๒๕ ลุ่มน้ำ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยของพื้นที่ สิ่งปลูกสร้างและโครงสร้างพื้นฐานที่กีดขวางทางน้ำที่มีผลต่อการระบายน้ำของชุมชนเมืองพร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา
ข้อเสนอแนะ [สถานการณ์มลพิษ (คุณภาพอากาศ)] : จัดทำแนวทางและรูปแบบการเพิ่มภาษีสำหรับรถยนต์เก่าโดยพิจารณารูปแบบของต่างประเทศมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย รวมทั้งสนับสนุนการติดตั้งอุปกรณ์ที่ลดเขม่าจากการเผาไหม้ ซึ่งสามารถดักจับเขม่าควันต่าง ๆ โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เกิดจากการเผาไหม้ในเครื่องยนต์ไม่ให้ปล่อยออกไปสู่อากาศได้		
กรมสรรพสามิตได้ปรับโครงสร้างภาษีสรรพสามิตรถยนต์เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าในภูมิภาคเอเชียและสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ	สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ รถจักรยานยนต์ตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) การลดอัตราภาษีสรรพสามิตรถยนต์นั่งแบบพลังงานไฟฟ้า และการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล B10 และ B20	กรมการขนส่งทางบกได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ซื้อรถใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ดังนี้ ๑) รถที่ใช้ไฟฟ้า กำหนดให้จัดเก็บในอัตรากึ่งหนึ่งของรถที่ใช้ น้ำมันวันแต่รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน ๗ คนที่จัดเก็บตามน้ำหนักของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน ๗ คน ๒) รถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเพียงอย่างเดียว กำหนดให้จัดเก็บภาษีในอัตรากึ่งหนึ่งของอัตรากำหนดไว้ และ ๓) รถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติร่วมหรือสลับกับน้ำมันเชื้อเพลิง กำหนดให้จัดเก็บในอัตรากึ่งใน ๔ ของอัตรากำหนดไว้

(๑) ด้านกฎหมายและนโยบาย	(๒) ด้านการบริหารจัดการ	(๓) ด้านการสนับสนุน
ข้อเสนอแนะ [สถานการณ์มลพิษ (ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย)] : จัดเก็บภาชนะผลิตภัณฑ์ที่ยากต่อการรีไซเคิลหรือกำจัดยาก หรือขยะไม่ย่อยสลาย เช่น ภาชนะกึ่งโฟม และพลาสติกย่อยสลายยาก และสนับสนุนการลดค่าธรรมเนียมการเก็บขยะสำหรับแหล่งกำเนิดขยะหากมีการใช้วัสดุแทน และเร่งรัดการออกกฎหมายเพื่อขยายบทบาทและความรับผิดชอบของภาคเอกชน (ผู้ผลิต) ในการจัดการของเสียอันตรายประเภทซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์		
กรมสรรพสามิตอยู่ระหว่างศึกษาการใช้มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการใช้วัสดุทดแทนกึ่งโฟมและพลาสติก เพื่อจูงใจให้เกิดการใช้วัสดุทดแทนกึ่งโฟมและพลาสติก และลดปัญหาขยะจากกึ่งโฟมและพลาสติก	สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองฯ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มีการศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษจากขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ

๒.๒ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ทำให้การดำเนินงานล่าช้ากว่ากำหนด	ปรับปรุงการปฏิบัติงาน/เตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
๒) การบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีไม่มากและมีความซ้ำซ้อน	บูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากส่วนกลาง ภูมิภาค และพื้นที่ให้สอดคล้องกัน
๓) ภาคส่วนต่าง ๆ ยังไม่มีความเข้าใจการดำเนินงานในเชิงนโยบายที่ชัดเจน เช่น การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจการกำหนดนโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่
๔) การพัฒนาฐานข้อมูลและการจัดทำระบบสารสนเทศต้องใช้ความรู้เฉพาะทางและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สามารถบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ข้อมูลทันสมัย และผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลและใช้งานได้ง่าย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเห็นควรแจ้งสำนัก/กอง ทราบและใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การพิจารณาอยู่ในอำนาจของ อธิบดีกรมปศุสัตว์ ตามคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ ๒๗๕/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕

วณจาก
๓๐ มี.ค. ๖๕
ดิเรก
๓๐ มี.ค. ๖๕

ทราบดำเนินการ

(นายสรวิศ ธานีโต)
อธิบดีกรมปศุสัตว์
๕ เม.ย. ๒๕๖๕

(นายเชาวฤทธิ์ บุญมาดี)
ผู้อำนวยการกองแผนงาน 30 มี.ค. 65

